

ارتباط حرفه ای بین پزشک و پرستار از دیدگاه هر دو گروه

اکبر شکری*^۱، عباس یزدان پناه^۲، شقایق وحدت^۳

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشگاه آزاد، واحد علوم و تحقیقات، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، فارس، ایران
- ۲- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، فارس، ایران
- ۳- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، فارس، ایران

* نویسنده مسئول: akbar365_sh@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۹۲/۳/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۲/۲/۸

چکیده

زمینه: ارتباط پزشک و پرستار شامل تعامل متقابل بین آنها برای دستیابی به یک هدف مشترک درمانی یعنی ارتقای وضعیت بیمار است. ایجاد ارتباط صحیح به عنوان مهمترین ویژگی لازم برای افراد شاغل در مراقبت های بهداشتی اولیه توصیف شده است. با توجه به ضرورت وجود ارتباط و همکاری میان پزشکان و پرستاران در جهت ارتقاء کیفیت مراقبت از بیمار، این مطالعه برای تعیین وضعیت ارتباط حرفه ای بین پزشکان و پرستاران از دیدگاه هر دو گروه انجام گردید.

روش کار: تحقیق حاضر با روش توصیفی- تحلیلی انجام شد. نمونه پژوهش ۱۱۰ نفر از پزشکان و پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی درمانی شهرستان اردبیل بودند که به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار بررسی، پرسشنامه بود که برای پزشکان با ۲۲ سوال و برای پرستاران با ۲۵ سوال به صورت مجزا تهیه شد. داده های جمع آوری شده وارد نرم افزار SPSS v.17 شد و با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی، تجزیه و تحلیل داده ها انجام گردید.

یافته ها: یافته های تحقیق نشان داد که ۵۷/۴ درصد پرستاران ارتباط خود را با پزشکان خوب و ۴۲/۶ درصد این ارتباط را متوسط گزارش کردند. درحالی که ۸۰ درصد پزشکان ارتباط خود را با پرستاران خوب و ۲۰ درصد آن را متوسط گزارش نمودند. حدود ۷۴/۵ درصد پزشکان بر این باورند که ارتباط خوب با پرستاران می تواند بر ارتقای وضعیت بیماران تاثیر بگذارد، اما از دیدگاه پرستاران مهمترین عامل ایجاد اختلال در ارتباط حرفه ای بین پزشکان و پرستاران عدم نظرخواهی پزشکان در انجام اقدامات درمانی می باشد.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه ما نشان داد که حدود نیمی از پرستاران ارتباط حرفه ای بین پزشکان و پرستاران را خوب ارزیابی نکردند در حالی که حفظ ارتباط خوب پرستار و پزشک می تواند در بهبود کیفیت مراقبت کمک کننده باشد، لذا آموزش مهارت های ارتباطی مناسب در سیستم های آموزشی می تواند در جهت ارتقای ارتباط حرفه ای پزشکان و پرستاران موثر باشد.

واژه های کلیدی: ارتباط حرفه ای، پزشک، پرستار

مقدمه

ارتباط، جریانی چند طرفه است که طی آن دو یا چند نفر به تبادل افکار، نظریات، احساسات و حقایق پرداخته و با به کارگیری پیام هایی که معنای یکسانی برای آنها دارد به انجام این امر مبادرت می ورزند (۱). اهمیت ارتباط در زندگی انسان به حدی است که برخی از صاحب نظران اساس تمامی رشد انسانی، آسیب های فردی و پیشرفت های بشری را در گرو تعاملات می دانند (۲) و بسیاری از صاحب نظران، توانایی برقراری ارتباط صحیح را از مهمترین ویژگی های کارکنان بهداشتی دانسته اند (۳). مطالعات نشان داده اند ۸۰ درصد وقت پزشکان به شکل های مختلف صرف برقراری ارتباط می شود (۴،۵). در میان ارتباطات اعضای تیم سلامت، ارتباط پزشک و پرستار نسبت به سایر اعضای تیم از اهمیت بیشتری برخوردار است و تمامی جنبه های فرآیند پرستاری را تحت الشعاع قرار می دهد (۶). ارتباط بین پزشک و پرستار شامل تعامل متقابل بین پزشک و پرستار در امر مراقبت از بیمار برای دستیابی به یک هدف مشترک درمانی یعنی ارتقای وضعیت بیمار است (۷). توانایی پزشکان و پرستاران در کار کردن با یکدیگر به عنوان یک تیم واحد در ارتقای برآیندها و کاهش خطاها و مراقبت بهینه ضروری است (۸). لیندک^۱ اذعان می کند که ارتباط پرستاران با پزشکان مستقیماً با کیفیت مراقبت بیمار مرتبط بوده و برقراری ارتباط مناسب بین پرستاران و پزشکان امری غیر ممکن نیست (۹). نتایج یک پژوهش نشان می دهد که شناخت توصیف و درک پرستاران از ارتباط با پزشکان در ابعاد گوناگون می تواند داده های ارزشمندی در کاهش و رفع مشکلات موجود و برنامه ریزی در این حرفه داشته باشد، به طوری که با بهبود و اصلاح ارتباطات حرفه ای می توان کیفیت ارائه خدمات حرفه ای به بیماران را تضمین نمود (۱۰). رستمی و همکاران (۱۳۸۹) عدم نظرخواهی پزشکان از پرستاران را مهمترین عامل ایجاد کننده اختلال در ارتباط حرفه ای آنان عنوان کرده و این ارتباط را از دید پرستاران در سطح متوسط ارزیابی نمودند (۷). طبق بررسی ها اکثر پژوهش های انجام یافته، ارتباط حرفه ای بین پرستاران و پزشکان را فقط از دیدگاه پرستاران بررسی کرده اند. با توجه به اینکه طرف دیگر این ارتباط حرفه ای، پزشکان

1. Lindeke

می باشند. لذا لازم است ارتباط حرفه ای از دیدگاه آنان نیز مورد بررسی قرار گیرد. همچنین با توجه به اینکه تاکنون چنین پژوهشی در شهرستان اردبیل انجام نشده بود، این مطالعه برای تعیین وضعیت ارتباط حرفه ای بین پرستاران و پزشکان از دیدگاه هر دو گروه یعنی پزشکان و پرستاران انجام گردید.

روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است که با هدف تعیین وضعیت ارتباط حرفه ای پرستاران و پزشکان از دیدگاه هر دو گروه در سال ۱۳۹۲ انجام شد. جامعه مورد بررسی در این پژوهش کلیه کارشناسان پرستاری و پزشکان شاغل در سه بیمارستان امام خمینی (ره)، علوی و فاطمی شهرستان اردبیل بودند که سابقه کار حداقل یک سال را داشتند. از بین آنها تعداد ۵۵ نفر از پرسنل پرستاری و ۵۵ نفر از پزشکان به روش تصادفی ساده انتخاب شدند و در مدت یک ماه در شیفت های مختلف (صبح، عصر و شب)، پرسشنامه ها بین آنها توزیع و پس از تکمیل جمع آوری گردیدند. به منظور دستیابی به اهداف پژوهش و پس از مرور وسیع متون مرتبط، پرسشنامه ای شامل دو قسمت تنظیم شد که قسمت اول متغیرهای فردی و اجتماعی را مورد بررسی قرار می داد و قسمت دوم شامل پرسشنامه ارتباطات حرفه ای بود که برای تعیین دیدگاه پرستاران از پرسشنامه موجود در مقاله رستمی (۱۳۸۹) (۷) و پرسشنامه پایان نامه حیدری خیاط (۱۳۹۱) (۶) و برای تعیین دیدگاه پزشکان از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. پرسشنامه پزشکان حاوی ۲۲ سوال و پرسشنامه پرستاران ۲۵ سوال بود که با الگوی لیکرت پنج گزینه ای زیاد (نمره ۵)، متوسط (نمره ۴)، کم (نمره ۳)، خیلی کم (نمره ۲) و اصلاً (نمره ۱) نمره گذاری گردید. طیف نمرات برای پزشکان ۱۱۰-۲۲ و برای پرستاران ۱۲۵-۲۵ بود. ارتباط حرفه ای پزشک و پرستار، به سه طبقه ارتباط بد (۲۲ تا ۵۱)، ارتباط متوسط (۵۲ تا ۸۰) و ارتباط خوب (۸۱ تا ۱۱۰) تقسیم شدند.

برای تعیین اعتبار علمی پرسشنامه ها از روش اعتبار محتوا استفاده گردید. به این منظور پرسشنامه ها به تعدادی از اساتید هیات علمی پرستاری و پزشکی شاغل در دانشگاه علوم پزشکی اردبیل داده شد تا مطالعه نمایند و پس از دریافت نظرات آنان تغییرات لازم در پرسشنامه ها اعمال شد. برای تعیین اعتماد علمی پرسشنامه های مورد

۷۴/۵ درصد معتقد بودند که ارتباط خوب با پرستاران بر ارتقای وضعیت بیماران موثر می باشد. از طرف دیگر ۳۶/۳ درصد معتقد به نظرخواهی از پرستاران در انجام اقدامات درمانی نبودند و ۲۹/۱ درصد به پرستاران فرصت مشارکت در امر تصمیم گیری نمی دهند. همچنین ۲۹/۱ درصد این افراد تمایلی به بحث و تبادل نظر در مورد وضعیت بیماران با پرستاران ندارند. اما بیشتر پرستاران شرکت کننده در مطالعه (۹۲/۸ درصد) معتقد بودند که ارتباطشان با پزشکان حاکی از احترام بوده و ۷۸/۲ درصد برقراری تعامل و صحبت با پزشکان را رضایت بخش می دانستند. همچنین ۷۲/۷ درصد پرستاران معتقد بودند که توانایی بحث و تبادل نظر در مورد وضعیت بیماران با پزشکان را دارند. ۴۵/۵ درصد آنان عنوان کردند که پزشکان در انجام اقدامات درمانی از پرستاران نظرخواهی نمی کنند و ۵۰/۹ درصد معتقد بودند که پزشکان به نقش های اختصاصی حرفه پرستاری احترام نمی گذارند. همچنین ۵۴/۴ درصد پرستاران معتقد بودند که نمی توانند اشتباهات پزشکان را به آنان بگویند (جدول ۱ و ۲). در رابطه با دیدگاه پرستاران و پزشکان در مورد ارتباط حرفه ای، تعداد زیادی از پزشکان (۸۰ درصد) کیفیت ارتباطات حرفه ای خود را با پرستاران خوب می دانستند، در حالی که حدود نصف پرستاران (۵۷/۴ درصد) ارتباط خود را با پزشکان خوب گزارش کردند (جدول ۳).

مطالعه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. برای این منظور ابتدا مطالعه ای روی ۲۰ نفر پزشک و ۲۰ نفر پرستار واجد معیارهای مطالعه انجام گرفت و سپس همبستگی درونی هر پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفا تعیین شد که این ضریب برای پرسشنامه پرستار ۹۵ درصد و برای پرسشنامه پزشک ۹۴ درصد بود. پس از تعیین روایی و پایایی پرسشنامه ها و توضیح اهداف پژوهش به پزشکان و پرستاران و کسب رضایت از آنان، پرسشنامه ها جهت تکمیل شدن در اختیار آنها قرار گرفت و پس از جمع آوری، داده ها کدگذاری و وارد نرم افزار Spss v.17 شدند. به طوری که برای توصیف صفات کیفی به محاسبه درصد و توزیع فراوانی و برای توصیف صفات کمی به محاسبه شاخص های مرکزی پراکندگی پرداخته شد.

یافته ها

یافته های پژوهش نشان داد که در بین پزشکان شرکت کننده در مطالعه ۵۲/۷ درصد زن، ۷۰/۹ درصد متاهل، ۵۲/۷ درصد دارای مدرک تخصصی و ۲۹/۱ درصد طرحی و در بین پرستاران، ۸۱/۸ درصد زن، ۷۶/۴ درصد متاهل، ۹۶/۳ درصد دارای مدرک کارشناسی و ۳۳/۷ درصد طرحی بودند. بیشتر پزشکان شرکت کننده در مطالعه ۶۷/۳ درصد معتقد بودند که ارتباطشان با پرستاران مبتنی بر همکاری بوده است. همچنین ۷۸/۲ درصد از این افراد ارتباط خود با پرستاران را حاکی از احترام دانسته و

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی دیدگاه پرستاران در مورد ارتباطات بین حرفه ای پزشکان و پرستاران

ردیف	عنوان	ضعیف		متوسط		خوب	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱	تا چه حد می توانید با پزشکان به راحتی ارتباط برقرار کنید؟	۹	۱۶/۴	۲۹	۵۲/۷	۱۷	۳۰/۹
۲	تا چه حد ارتباط شما با پزشکان حاکی از احترام است؟	۴	۷/۲	۲۵	۴۵/۵	۲۶	۴۷/۳
۳	تا چه حد برقراری تعامل و صحبت با پزشکان برای شما رضایت بخش است؟	۱۲	۲۱/۸	۲۸	۵۰/۹	۱۵	۲۷/۳
۴	تا چه حد احساس می کنید که اطلاعات دریافت شده از شما را پزشکان بدرستی درک می کنند؟	۹	۱۶/۳	۲۹	۵۲/۶	۱۶	۲۹/۱
۵	تا چه حد پزشکان به اطلاعات شما در مورد وضعیت بیماران اعتماد می کنند؟	۱۲	۲۱/۸	۲۷	۴۹	۱۵	۲۷/۲
۶	تا چه حد پزشکان در موقع تصمیم گیری برای بیمار از شما نظرخواهی می کنند؟	۱۲	۲۱/۸	۲۸	۴۹	۱۶	۲۹/۲
۷	در زمان مواجه شدن با مشکل در حین مراقبت از بیمار تا چه حد قادر به دریافت راه حل از پزشکان هستید؟	۱۰	۱۸/۲	۲۸	۵۰/۹	۷	۳۰/۹
۸	در زمان تغییر حال بیمار تا چه حد اطلاعات لازم را به سرعت از پزشکان دریافت می کنید؟	۹	۱۶/۳	۳۶	۶۵/۵	۱۰	۱۸/۲
۹	تا چه حد در مورد وضع بیماران با پزشکان بحث و تبادل نظر می کنید؟	۱۴	۲۷/۳	۲۳	۴۱/۸	۱۷	۳۰/۹
۱۰	در مورد مسائل مرتبط با مراقبت بیمار تا چه حد پزشکان را به موقع مطلع می سازید؟	۷	۱۲/۷	۲۳	۴۱/۸	۲۵	۴۵/۵
۱۱	تا چه حد پزشکان از فعالیتهای بدون دستوری که شما با تشخیص خود برای مواجهه با تغییر وضعیت بیمار انجام داده اید ابراز خوشنودی می کنند؟ (حتی اگر برای بیمار جنبه حیاتی داشته باشد)	۱۷	۲۹/۹	۲۸	۵۰/۹	۱۰	۱۸/۲
۱۲	تا چه حد ارتباط شما با پزشکان مبتنی بر همکاری است؟	۱۲	۲۱/۸	۲۲	۴۰	۲۱	۳۸/۲
۱۳	تا چه حد تعامل شما با پزشکان بیانگر رابطه دستور دهنده-دستور گیرنده (پزشک غالب - پرستار مغلوب) است؟	۱۸	۳۲/۷	۱۷	۳۰/۹	۲۰	۳۶/۴
۱۴	تا چه حد خود را زیردست و کمتر از پزشک تصور می کنید؟	۲۱	۳۸/۱	۲۵	۴۵/۵	۹	۱۶/۴
۱۵	تا چه حد با پزشکان به عنوان یک تیم هماهنگ عمل می کنید؟	۱۰	۱۸/۲	۳۱	۵۶/۳	۱۳	۲۳/۵
۱۶	تا چه حد به علت عملکرد مناسب حرفه ای مورد تشویق و حمایت پزشکان قرار می گیرید؟	۳۰	۵۴/۶	۱۶	۲۹/۹	۹	۱۶/۵
۱۷	تا چه حد با پزشکان درگیر شده اید؟ (از درگیری لفظی تا برخوردهای فیزیکی)	۴۵	۸۱/۸	۸	۱۴/۵	۲	۳/۷
۱۸	تا چه حد از رابطه خود با پزشکان راضی هستید؟	۱۵	۲۷/۲	۲۹	۵۲/۸	۱۱	۲۰
۱۹	تا چه حد رابطه شما با پزشک رابطه رییس و مرئوسی است؟	۱۸	۳۲/۷	۲۵	۴۵/۵	۱۲	۲۱/۸
۲۰	تا چه حد پزشکان به تماس تلفنی پرستاران اعتنا می نمایند؟	۱۵	۲۷/۳	۲۳	۴۱/۸	۱۷	۳۰/۹
۲۱	تا چه حد می توانید اشتباهات پزشکان را به آنان بگویید؟	۳۱	۵۴/۴	۱۹	۳۴/۵	۵	۹/۱
۲۲	تا چه حد پزشکان انتظار دارند پرستاران برخی وظایف آنان را انجام دهند؟	۱۸	۳۲/۷	۲۰	۳۶/۴	۱۷	۳۰/۹
۲۳	تا چه حد پزشکان به نقش های اختصاصی حرفه پرستاری احترام می گذارند؟	۲۸	۵۰/۹	۱۸	۳۲/۷	۹	۱۶/۴
۲۴	در صورتی که دستورات پزشک سوال برانگیز باشد تا چه حد می توانید به راحتی از پزشکان سوال کنید؟	۱۲	۲۱/۸	۳۰	۵۴/۶	۱۳	۲۳/۶
۲۵	تا چه حد پزشکان در انجام اقدامات درمانی از پرستاران نظرخواهی می کنند؟	۲۵	۴۵/۵	۲۲	۴۰	۸	۱۴/۵

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی دیدگاه پزشکان در مورد ارتباطات بین حرفه ای پزشکان و پرستاران

ردیف	عنوان	ضعیف		متوسط		خوب	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	تعداد
۱	تا چه حد از وظایف پرستاران شناخت و آگاهی دارید؟	۸	۱۴/۵	۲۵	۴۵/۵	۲۲	۴۰
۲	تا چه حد در مورد وضعیت بیماران با پرستاران بحث و تبادل نظر داشته اید؟	۱۶	۲۹/۱	۲۱	۳۸/۲	۱۸	۳۲/۷
۳	در مورد مسائل مرتبط با درمان بیماران تا چه حد پرستاران را مطلع ساخته اید؟	۱۲	۲۱/۸	۱۵	۲۷/۳	۲۸	۵۰/۹
۴	تا چه حد ارتباط شما با پرستاران مبتنی بر همکاری بوده است؟	۳	۵/۴	۱۵	۲۷/۳	۳۷	۶۷/۳
۵	تا چه حد با پرستاران به عنوان یک تیم هماهنگ عمل می کنید؟	۶	۱۰/۹	۲۰	۳۶/۴	۲۹	۵۲/۷
۶	تا چه حد خود را بالاتر از پرستاران تصور می کنید؟	۲۹	۵۲/۸	۱۵	۲۷/۲	۱۱	۲۰
۷	تا چه حد با پرستاران درگیر شده اید؟ (از درگیری لفظی تا برخورد های فیزیکی)	۴۷	۸۵/۴	۵	۹/۲	۳	۵/۴
۸	تا چه حد احساس کرده اید پرستاران اطلاعات دریافتی شما را به درستی درک می کنند؟	۸	۱۴/۵	۲۹	۵۲/۷	۱۸	۳۲/۸
۹	تا چه حد پرستاران در موقع مراقبت از بیماران به دستورات شما توجه می کنند؟	۶	۱۰/۸	۲۳	۴۱/۸	۲۶	۴۷/۴
۱۰	تا چه حد ارتباط شما با پرستاران حاکی از احترام بوده است؟	۲	۳/۶	۱۰	۱۸/۲	۴۳	۷۸/۲
۱۱	در زمان تغییر حال بیمار تا چه حد از راهنمای پرستاران استفاده می کنید؟	۸	۱۵/۵	۲۲	۴۰	۲۵	۴۵/۵
۱۲	ارتباط خوب با پرستاران تا چه حد می تواند بر ارتقای وضعیت بیماران تاثیر بگذارد؟	۲	۳/۷	۱۲	۲۱/۸	۴۱	۷۴/۵
۱۳	تا چه حد پرستاران وظایف محوله خود را به درستی و به موقع انجام می دهند؟	۶	۱۱	۲۰	۳۶/۴	۲۹	۵۲/۶
۱۴	تا چه حد پرستاران تغییر شرایط بیمار را به موقع اعلام می کنند؟	۶	۱۰/۹	۲۵	۴۵/۵	۲۴	۴۳/۶
۱۵	تا چه حد پرستاران را به علت کوتاهی در امر درمان راهنمایی می کنید؟	۱۲	۲۱/۸	۱۸	۳۲/۷	۲۵	۴۵/۵
۱۶	تا چه حد پرستاران را در مواقع بدتر شدن وضعیت بیمار مورد مواخذه قرار می دهید؟	۱۹	۳۵/۵	۱۹	۳۴/۵	۱۷	۳۱
۱۷	تا چه حد نکات قابل توجه مراقبت را به پرستاران یادآوری می کنید؟	۸	۱۳/۹	۲۲	۴۰	۲۵	۴۶/۱
۱۸	تا چه حد به پرستاران فرصت مشارکت در تصمیم گیری ها را می دهید؟	۱۱	۲۰	۲۸	۵۰/۹	۱۶	۲۹/۱
۱۹	تا چه حد در انجام اقدامات درمانی از پرستاران نظرخواهی می کنید؟	۲۰	۳۶/۳	۲۱	۳۸/۲	۱۴	۲۵/۵
۲۰	تا چه حد خطا و اشتباه خود را که از جانب پرستاران گفته می شود قبول دارید؟	۹	۱۶/۴	۲۳	۴۱/۸	۲۳	۴۱/۸
۲۱	تا چه حد به حرفه پرستاری اطمینان دارید؟	۱۱	۱۹/۹	۱۹	۳۴/۶	۲۵	۴۵/۵
۲۲	تا چه حد به حرفه های پرستاران گوش می کنید؟	۹	۱۶/۴	۱۵	۲۷/۳	۳۱	۵۶/۴

جدول شماره ۳: دیدگاه پرستاران و پزشکان در مورد درجه ارتباط بین حرفه ای آنها

نوع ارتباط		بد	متوسط	خوب
تعداد	(درصد)	تعداد	(درصد)	تعداد
۰	۰٪	۱۱	(۲۰٪)	۴۴
۰	۰٪	۲۴	(۴۲/۶٪)	۳۱

بحث

این مطالعه با هدف تعیین وضعیت ارتباط حرفه ای پرستاران و پزشکان از دیدگاه هر دو گروه در سه بیمارستان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی اردبیل انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که ۵۷/۴ درصد پرستاران ارتباط خود را با پزشکان خوب و ۴۲/۶ درصد آن را متوسط گزارش کردند. این نتایج با نتایج مطالعه حیدری خیاط (۱۳۹۱) که نشان داده بود ۶۵/۵ درصد از پرستاران ارتباط خود را با پزشکان خوب و مبتنی بر همکاری و بقیه در حد متوسط می دانستند، همخوانی دارد (۵). همچنین نتایج تحقیق ما نشان داد که ۸۰ درصد پزشکان ارتباط خود را با پرستاران خوب و ۲۰ درصد ارتباط خود را متوسط گزارش کردند. این نتایج نیز با یافته‌های مطالعه رضایی (۱۳۷۸) که نشان داد اکثر پزشکان ارتباط خود با پرستاران را خوب گزارش کرده بودند، همخوانی دارد (۱۱). همچنین نتایج پژوهش ما با یافته‌های مطالعه کاپنل^۱ و همکاران (۲۰۰۴) و منجلویچ^۲ و همکاران (۲۰۰۷) که نشان داده بودند از دیدگاه پزشکان و پرستاران، همکاری در سطح مناسبی قرار دارد و پزشکان بیشتر از پرستاران بر این همکاری اعتقاد دارند، همخوانی دارد (۱۲، ۱۳). در پژوهشی حجت و همکارانش در سال ۲۰۰۲ به این نتیجه دست یافتند که ارتباط بین پزشک و پرستار به خصوص در کشورهای دارای فرهنگ مشترک (اروپایی) در سطح بالا می باشد. (۱۴). همچنین در پژوهشی هالاس^۳ و همکاران (۲۰۰۴) به این نتایج دست یافتند که از دید پرستاران بخش‌های مراقبت کودکان، تعامل با پزشکان در سطح مناسب قرار دارد (۱۵). در مطالعه دیگری یلدیریم^۴ و همکاران (۲۰۰۵) نشان دادند که ارتباط حرفه‌ای بین پزشکان و پرستاران، در سطح مناسب قرار دارد (۱۶). اما در مطالعه‌های محمدی و حقیقی (۱۳۸۷) و رستمی و همکاران (۱۳۸۹) نشان داده شد که رابطه پزشکان و پرستاران در سطح

متوسطی قرار دارد که به گفته آنان افزایش آگاهی، دانش و اطلاعات حرفه ای و تحصیلات پرستاران به خصوص در چند ساله اخیر علت آن می باشد (۷، ۱۷). اسنل گرو و هوگنز^۵ (۲۰۰۰ میلادی) در کشور ولز در مقاله‌ای تحت عنوان بررسی ارتباط حرفه ای پزشکان و پرستاران به این نتیجه دست یافتند که از دید پرستاران رابطه بین پرستاران با پزشکان در سطح مناسبی نیست و علت آن ممکن است به خاطر برخورد اقتدارگرایانه پزشکان نسبت به پرستاران باشد (۱۸).

از مهمترین محدودیت‌های این تحقیق، عدم همکاری برخی از پرستاران و پزشکان به دلیل مشکل کاری زیاد آنها در تکمیل پرسشنامه بود.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه ما نشان داد که ارتباط حرفه ای بین پزشکان و پرستاران در بعضی موارد مناسب نیست لذا پیشنهاد می‌شود اعضای هیات علمی پزشکی و پرستاری، راهکارهای لازم را جهت رفع موارد فوق‌الذکر ارائه دهند. آموزش مهارت‌های ارتباطی مناسب در سیستم‌های آموزشی پزشکی و پرستاری به صورت کارگاهی جهت ایجاد فرهنگ کار تیمی و گروهی می‌تواند اقدام مناسبی در جهت بهبود ارتباط بین این دو گروه باشد.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد مصوب واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی شیراز می باشد. بدین وسیله از همکاری مسئولین و پرسنل و به ویژه پزشکان و پرستاران محترم بیمارستانهای منتخب وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل که با صبر و حوصله در پژوهش حاضر همکاری نمودند، مراتب قدردانی و سپاس خود را اعلام می‌نمایم.

1. Capnell
2. Manojlovich
3. Hallas
4. Yildirim

References

1. Karimi M. Nurse-physician and patients' good communication and its role on patients' improvement. <http://www.persianpersia.com/health/hdetails.php?articleid=9411&parentid=63&catid=147>. 2012. [Persian]
2. Shives LR, Isaacs A. Basic concepts of psychiatric-mental health nursing .5th ed. Philadelphia: Lippincott, 2002.
3. Zamani AR, Zamani N, Sharafat Z. Assessment and compare of nurses and physicians view about physician-nurse relationship cycle in Al-Zahra Hospital. *Journal of Isfahan Medical School*. 2010; 28(120): 1521-1528. [Persian]
4. Sarokhani B. *Sociology of Communication*. 9th ed. Tehran: Tehran Disseminating Information, 2000. [Persian]
5. Syedzadh Z. Skills related to quality of nursing services. Kashan University of Medical Sciences. M.Sc. Thesis. Tehran: Department of Management. Research School of Management Research, 2009. [Persian]
6. Heydari khayat N. Assessing safety events and its correlation with nurse-physician interaction from nurses view. *Journal of Nursing Administration*. 2009; 1(2): 37-43. [Persian]
7. Rostami H, Rahmani A, Ghahramanian A. The view point of nurses about professional relationship between nurses and physicians. *Journal of Nursing and Midwifery School, Boyeh Gorgan*. 2010; 7(1): 63-72. [Persian]
8. Namazi A, Homayounfar N, KochakzadehTalemi S. Challenges in the professional medical and nursing team. www.razarihospital.com/default.aspx?tabid, 2012.
9. Lindeke LL, Sieckert AM. Nurse-physician workplace collaboration. *Online Journal of Issues in Nursing*. 2005; 10(1): 1-11.
10. Azimilolaty H, Ashktorab T, Bagheri Nesami M, Bagherzadeh Ladari R. Experience of professional communication among nurses working in educational hospitals: a phenomenological study. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*. 2011; 21(85): 108-125. [Persian]
11. Rezaei R, Hosseini SJ, Valaei N. Communication skills of doctors and their attitude in Shiraz. *Journal of Kashan University of Medical Sciences (Feyz)*. 1998; 4(4): 19-26. [Persian]
12. Copnell B, Johnston L, Harrison D, Wilson A, Robson A, Mulcahy C, et al. Doctors' and nurses' perceptions of interdisciplinary collaboration in the NICU, and the impact of a neonatal nurse. Practitioner model of practice. *Journal of Clinical Nursing*. 2004; 13(1): 105-113.
13. Manojlovich M, DeCicco B. Healthy work environments, nurse-physician communication, and patients, outcomes. *American Journal of Critical Care*. 2007; 16(6): 536-543.
14. Hojat M, Cicchetti A, LoScalzo A, Eidelman S, Gonzalez A, Ibarra D, et al. Comparisons of American, Israeli, Italian and Mexican physicians and nurse on the total and factor scores of the Jefferson scale of attitudes toward physician-nurses collaborative relationships. *International Journal of Nursing Studies*. 2003; 40: 427-435.
15. Hallas DM, Butz A, Gitterman B. Attitudes and beliefs for effective pediatric nurse practitioner and physician collaboration. *Journal of Pediatric Health Care*. 2004; 18(2): 77-86.
16. Yildirim A, Ates M, Akinci F, Ross T, Selimen D, Issever H, et al. Physician-nurse attitudes toward collaboration in Istanbul's public hospitals. *International Journal of Nursing Studies*. 2005; 42: 429-437.
17. Zeighami Mohammadi SH, Haghighi S. The association between nurses' communication skills and nurses-physician relationship and collaboration in Alborz Hospital of Karaj in 2008. *Medical Science Journal of Islamic Azad University, Tehran Medical Branch*. 2009; 19(2): 121-127. [Persian]
18. Snelgrove SH, Hughes D. Inter-professional relations between doctors and nurses: perspective from south Wales's. *Journal of Advanced Nursing*. 2000; 31(3): 661-667.

The Professional Relationship between the Nurses and Physicians from their Own Point of View

Shokri A^{*1}, Yazdan Panah A², Vahdat Sh³

- 1- MS Student health service management, Islamic Azad University, Science and Research, Department of Health Services Management, fars, Iran.
- 2- Assistant Professor Islamic Azad University, Science and Research, Department of Health Services Management, fars, Iran.
- 3- Assistant Professor, Islamic Azad University, Science and Research, Department of Health Services Management, fars, Iran.

* *Corresponding Author:* akbar365_sh@yahoo.com

Recived: 2013/4/28

Accepted:2013/6/15

ABSTRACT

Background: Relationship between physicians and nurses is for achieving a common goal, i.e., improving the health status of the patient. Creating a correct relationship is an important characteristic for practitioners' in primary health care. Considering the importance of the communication and collaboration among physicians and nurses in order to promote the quality of patients care, this study was done to determine the condition of the professional relation between physicians and nurses from their own point of view.

Methods: In this descriptive-analytic study, using simple random sampling method, 110 physicians and nurses in teaching hospitals of Ardabil were selected. A questionnaire including 22 question for the physicians and 25 questions for the nurses was used to data collection. Data was analyzed with descriptive and analytical tests, by SPSS v.17 software.

Results: The findings showed that 57/4 percent of nurses reported good communication and 42/6 percent moderate communication with physicians while 80% of physicians reported good interaction and just 20% of them declared it in a moderate level. 74.5 percent of the physicians believed that good communication can affect the patients improvement, while in nurses' opinion of view the most important disrupting factor in nurse-physician relation was the disregarding nurses' clinical skills.

Conclusion: Results evaluated that in approximately half of nurses, nurse-physician relations was not evaluated good. While, keeping good relationship between them could be helpful in improving of care quality. So, educational systems can be effective in enhancing nurse-physicians' professional relationship by educating proper communicational skills.

Keywords: Professional Relationship, Physician, Nurse

Vol. 15, No.1&2, Spring & Summer 2013: 69-76